ఈ చరిత్ర ఇలాగే వుండదు!

ఆ రోజు ఆఫీసుకు రాగానే వెడ్డింగ్ కార్డ్స్ పంచసాగాడు భాస్కర్.

"ఇంత సడెన్‌గా వెడ్డింగ్ కార్డ్స్ పంచుతున్నావేమిటోయ్? పెళ్ళన్న సంగతే తెలియదు. పెళ్ళిచూపులు ఎప్పుడయ్యాయి? ఎప్పుడు సంబంధం సెటిల్ అయింది?" పెళ్ళిపత్రిక చదువుకొంటూ అడిగాడు ఆఫీసు హెడ్ సుదర్శనం.

"వారం రోజుల క్రితమే పెళ్ళిచూపులు జరిగాయి. పిల్ల నచ్చిందా అని అడిగితే నచ్చిందని చెప్పాను. ముహూర్తాలు పెట్టేసుకున్నారు పెద్దవాళ్ళు!" ఉత్సాహం ఉరకలు వేస్తున్నట్టుగా చెప్పాడు భాస్కర్.

"పాపం! నీ మీద ఆశలు పెట్టుకొన్న వాళ్ళను నడియేట్లోకి తోసేశావు కదా?" ఓరగా సువర్ణకేసి చూస్తూ అన్నాడు సుదర్శనం.

"ఆశలు పెట్టుకొన్న వాళ్ళందరినీ పెళ్ళాడుతూపోతే అష్ట భార్యల మొగుణ్ణి అవుతాను!" భాస్కర్ నవ్వాడు.

విభ్రాంతిగా చూస్తున్న సువర్ణని శూలంలా గుచ్చుకొని బాధపెట్టింది అతడి నవ్వు. అందరిపోపాటు కార్డు ఇవ్వడానికి అతడు ముందుకు రాగానే, కాళీ అవతారం ఎత్తినట్లుగా ఉగ్రంగా అతడి చొక్కా పట్టుకొంది. "భాస్కర్ నువ్వు నన్ను ఇంత మోసం చేస్తావా?" అని అరచినంత పని చేసింది.

"ఎంత మోసం చేశాను?" భాస్కర్ ఎగతాళిగా అడిగాడు.

"ఇంత!" చాచి పెట్టివేసింది భాస్కర్ చెంపమీద.

అవమానంతో జేవురించింది భాస్కర్ ముఖం. "ఎంత పొగరు నీకు? నా మీదే చెయి చేసుకొంటావా? నేను తలుచుకొంటే నిన్ను నల్లిని నలిపినట్టుగా నలిపివేయగలను."

"నీ సరదా తీరేవరకు పువ్వులా కనిపించాను. ఇప్పుడు నల్లిలా కనిపిస్తున్నాను కదూ?"

"మనం పర్సనల్‌గా మాట్లాడుకొందాం ఇక్కడ ఆఫీసులో సీన్ క్రియేట్ చేయకు!"

"బజారుపాలు చేశావు బతుకు! ఇంకా చాటుమాటు ఏముంది?" కోపం దుఃఖంలోకి మారిపోయి కళ్ళనిండా నీళ్ళు నిండాయి సువర్ణకు.

"కోరి వెంటబడ్డావు! వయసున్న సిసలైన మగవాడిని! ప్రవరుణ్ణీ, భీష్ముణ్ణీ కాను!"

"కోరి నేను వెంటబడ్డానో, కోరి నువ్వు దారికి తెచ్చుకొన్నావోగాని, ఈ పెళ్ళి ఎలా జరుగుతుందో నేను చూస్తాను! సరదాలు ఒకరితో, పెళ్ళి మరొకరితోనా? ఈ అన్యాయం నేను జరగనివ్వను."

"ఏడిశావ్! ఏం చేసుకొంటావో చేసుకో పో!" అని కార్డ్స్ పంచడం పూర్తి చేసి తన సీటులోకి వెళ్ళిపోయాడు భాస్కర్.

సువర్ణ పక్క సీటులో ఉండే జానకి, "ఎంత పనిచేశావు సువర్ణా? ఏ మోసమైనా బయటికి చెప్పుకోవచ్చునేమోగాని, ఆడది మగవాడివల్ల తనకు జరిగిన మోసాన్ని బయటికి చెప్పుకోవచ్చునా? చూడు స్టాఫ్ అంతా ఎలా చూస్తున్నారో నిన్ను! నడుస్తూ నడుస్తూ హఠాత్తుగా బురదగుంటలో దభిల్లున పడిపోయిన మనిషిని దారిన నడిచే వాళ్ళు చూస్తారే ఎగతాళిగా, వెక్కిరింతగా, అలా చూస్తున్నారు!" అంది బాధగా.

"మోసం జరిగిన ప్రతి ఆడది ఈ భయంచేతే తేలుకుట్టిన దొంగలా ఉండిపోవడం వల్లే మగవాడు దొరలా తిరుగుతున్నాడు. దీన్ని ఆసరాగా తీసుకొని ఆడదాన్ని సులువుగా మోసం చేయగలుగుతున్నాడు మగవాడు. నేను మాత్రం తెలివి తక్కువగా ఊరుకోను. అతడు చేసిన మోసాన్ని నేను పది మందిలో పెడతాను. న్యాయాన్ని కోరుతాను" ఆవేశంగా అంది సువర్ణ.

"తప్పటడుగు నీదైతే న్యాయం చెప్పడం పదిమంది బాధ్యతా?"

"నా తప్పటడుగులో ఆ మగవాడికి భాగం లేదా? అతడికి బాధ్యత లేదా?"

"నెల తప్పటం లాంటి ప్రమాదాలు ఆడవాళ్ళకేగాని, మగవాళ్ళకి లేవు కదా?"

"జానకీ, నేను ఈ నెల మెన్సెస్ కాలేదే!" గొంతు తగ్గించి భయంగా అంది సువర్ణ.

"వెళ్ళి ఏట్లో దూకు. చదువుకొన్నావు, ఉద్యోగం కూడా వెలగబెడుతున్నావు. ఆ మాత్రం ఇంగితం లేకుండా పోయిందా?"

"కళ్ళకి వయసు పొరలు కమ్మినప్పుడు ఉద్యోగం, చదువు, సమాజం, కట్టుబాట్లు ఇవేవీ కనిపించవు, జ్ఞాపకం రావు."

"ఇప్పుడు పొరలు దిగాయనుకొంటాను".

"జానకీ, నువ్వూ నన్ను ఎగతాళి చేస్తే ఎలా? ఏదైనా సలహా ఇవ్వు నాకేమీ పాలు పోవడం లేదు. నా మనస్సంతా భగభగ మండిపోతూంది. పిచ్చెక్కి పోతున్నట్టుగా ఉంది. నా జీవితం తగులబెట్టి, తనకేమీ పట్టనట్టుగా అతడు చూడు తన పని ఎలా చేసుకొంటున్నాడో? పెళ్ళి కళతో ఎలా వెలిగిపోతూందో చూడు ఆ ముఖం!" అక్కసుగా అంది సువర్ణ, మరో బల్లముందు తన పని చేసుకొంటున్న భాస్కర్‌ని నిప్పులు చెరుగుతున్నట్టుగా చూస్తూ.

"అతడికి పిల్లనిస్తున్న వాళ్ళ అడ్రస్‌కి ఒక జాబు వ్రాసిపడెయ్యి, ఆకాశరామన్న పేరుతో! భాస్కర్ వట్టి మోసగాడని, ఆడపిల్లలతో ఆడుకునే స్వభావముందని, తన ఆఫీసులో పనిచేస్తున్న టైపిస్టుతో సంబంధముందని."

"ఆకాశరామన్న పేరెందుకు? డైరెక్టుగా నా పేరుతోనే వ్రాస్తాను! రాస్కెల్ ఇవతల ఒక జీవితాన్ని తగులబెట్టి తనుమాత్రం పెళ్ళి చేసుకు కులుకుతాడూ? ఆ పెళ్ళి ఎలా జరుగుతుందో నేను చూస్తాను? అతడి జీవితం సర్వనాశనం చేస్తాను."

"మగవాడెప్పుడూ నిక్షేపరాయుడే. అతడిని నువ్వేమీ చేయలేవని నా నమ్మకం. తనవల్ల ఎన్ని జీవితాలు నాశనమైనా తడి అంటని తామరాకులా ఉండగల వరం ప్రకృతి అతడికిచ్చింది సువర్ణా! అల్లరి పెట్టాలంటే అస్సలు అల్లరి పడేది నువ్వే! అతడి మగతనానికి కిరీటం తొడిగినట్టుగా అవుతాయి ఇలాంటి కృష్ణలీలలు. ఇహపోతే నా సలహా ఏమిటంటే, నువ్వు డైరెక్టుగా నీ పేరుతో వ్రాయడం బాగుండదు. పెళ్ళిళ్ళు చెడగొట్టాలంటే ఆకాశరామన్న ఉత్తరాలే మంచి పనిచేస్తాయి. నీ పేరుతో వ్రాసి అనవసరంగా చిక్కుబడకు. నిన్ను నీవు ప్రచారం చేసుకోకు!"

తన ప్రతాపం ఏమిటో భాస్కర్‌కి చూపదలుచుకొన్న సువర్ణ ఈ సలహాను పాటించలేదు. కష్టపడి పిల్లనిచ్చే వాళ్ళ అడ్రస్ సంపాదించి తన పేరుతోనే ఉత్తరం

వ్రాసింది, భాస్కర్, తను ఒకే ఆఫీసులో పనిచేస్తుంటామని, భాస్కర్ తనని ప్రేమించినట్టు నటించి వల్లో వేసుకొన్నాడని, తనిప్పుడు తల్లికూడా కాబోతున్నానని అలాంటి వాడికి మీ పిల్లనిస్తే మీ పిల్ల జీవితం నరకమే అవుతుందని హెచ్చరిస్తూ వ్రాసింది. భాస్కర్‌ని ఊరికే విడిచిపెట్టదలుచుకోలేదని అతడి బతుకు యాగీ చేసి పెడతానని తన మనసులోని భగభగలూ, బుస బుసలూ అన్నీ ఉత్తరంలో కురిపించింది.

✧ ✧ ✧

"నీ కూతురి నిర్వాకం గురించి విన్నావా అమ్మా? ఆఫీసులో ఇది ఎవడినో ప్రేమించిందట; వాడితో తిరిగిందట; వాడిప్పుడు వేరే పెళ్ళి చేసుకొంటున్నాడని ఆఫీసులో స్టాఫ్ ముందే వాడి చొక్కా పట్టి గుంజి గోల చేసిందట. మా ఫ్రెండొకతను ఈ సంగతి చెబుతూంటే నా ప్రాణం చచ్చినట్టయింది!" సువర్ణ అన్న తల్లితో చెబుతూంటె, సువర్ణ ఇంటి గడపలో అడుగు పెట్టింది.

"తప్పు చేసిందికాక తగుదునమ్మా అని చాటింపు కూడా చేసుకొందా? అయ్యో! దీనికి ఏం పోయేకాలం వచ్చింది. ఈ పాపిష్ఠి దానికి తల్లినని ఎలా చెప్పుకోనమ్మా ఏ నూతినో, చెరువునో చూచుకొని చచ్చిపోతాను" అని రాగాలు పెట్టింది తల్లి.

"రేపటినుండి నువ్వు ఉద్యోగానికి పోనక్కర లేదు. ఇంట్లోనే పడి ఉండు" హుకుం జారీచేశాడు అన్న.

"నీ అథారిటీ ఏమిటి నామీద?" మండి పడింది సువర్ణ.

"నోర్ముయ్! చదువుకొన్నావు; నీ మంచి చెడ్డలు నువ్వు చూచుకోగలవను కొన్నాను. ఇలా మదమెక్కిపోయి ప్రవర్తిస్తావనుకోలేదు. ఇక నోరెత్తావా, కాళ్ళు చేతులు కట్టి పడేస్తాను జాగ్రత్త!"

"నీ పౌరుషం నా దగ్గరేం చూపుతావు? వెళ్ళి భాస్కర్ దగ్గర చూపు. నీ చెల్లెల్ని మోసం చేసినవాడి అంతు కనుక్కోవడం అలా ఉంచి నా చేతులు కాళ్ళు కట్టిపడేస్తానంటున్నావు మహా నీ సొమ్మేం తినడం లేదు. నీ అధికారం నా మీద చెలాయించడానికి."

"అందుకేనే, ఆడముండలకి చదువు లొద్దని చెప్పింది. ఇలా బరితెగించిపోతారనే".

"ఉద్యోగం సద్యోగంలేని, అన్నగారూ! నా సంపాదనతో మూడేళ్ళుగా బతుకుతూ, ఇవాళ ఆడముండలకి చదువులొద్దని నీతి పాఠాలు చెబుతున్నారు."

"ఇంకా ఏ మొహం పెట్టుకొని ఎదురెదురు మాట్లాడుతున్నావే? సిగ్గులేకపోతే సరి!" తల్లి అడ్డొచ్చింది కొడుక్కి. "రేపటి నుండి ఇది ఇల్లు కదలకుండా చూస్తాను. ఆ కృష్ణాపురం సంబంధం ఖాయం చేసుకురారా. ఈ సంగతి నలుగురి నోట్లోకి పాకి పోకముందే ఆ మూడుముళ్ళు వేయించి పంపించేద్దాం."

"రెండో సంబంధం చేసుకోనందిగా?"

"ఇహ దాని మాట వినేదెవరు? దాని మాటకు ఓ విలువ ఇవ్వడం కూడానా?"

✧ ✧ ✧

జానకి స్నానంచేసి బాత్‌రూం నుండి వస్తూంది.

తల్లి గబగబా వచ్చి, అంది "అది... వచ్చింది. దానితో ఎక్కువ మాట్లాడకుండా పంపించేసేయ్! దానితో స్నేహం ఇంతటితో కట్ చెయ్యి. మరోసారి అది ఈ ఇంటికి వస్తే నేనే తగు మర్యాద చేసి పంపించేస్తాను."

"అది... ఎవరమ్మా?" జానకి అయోమయంగా అడిగింది.

తల్లి చెప్పక్కరలేకుండానే సువర్ణ ఆవిడ వెనుక కనిపించింది.

వివర్ణంగా మారిన సువర్ణ ముఖం చూసి గతుక్కుమంది జానకి. "ఏం మాటలమ్మా అవి? ఇంటికి వచ్చిన మనిషిని అలాగేనా అవమానించడం?" అని మందలించింది తల్లిని.

"లేదు. కుర్చీవేసి మర్యాద చేస్తాను" ఆవిడ ఈసడింపుగా వంటపనిమీద విసా విసా వెళ్ళిపోయింది.

జానకి ఇంట్లోకివచ్చి, అద్దంలో ముఖం చూచుకొని బొట్టు దిద్దుకొంటూ అంది. "చూశావా సువర్ణా? ఆడదానికి శీలం ఎంత విలువైందో. ఏదో తప్పటడుగు వేశావు, అది గుట్టుగా దాచుకొంటే ఎవరికీ తెలిసేది కాదు. భాస్కర్‌ని ఈ సమాజం ముందు దోషిగా నిలబెట్టడం కోసం నీ తప్పటడుగు బయట పెట్టుకొన్నావు. భాస్కర్‌ని ఎవరూ దోషిగా చూడడంలేదుగాని, నిన్నే అందరూ హీనంగా చూస్తున్నారు."

"ఈ సమాజం సన్మాన ఛీత్కారాలు నేను లెక్కచెయ్యడం లేదు."

"సమాజాన్ని న్యాయం చెప్పమని ఎందుకడుగుతున్నావు మరి?"

"ఇక అడగను. నాకు జరిగిన అన్యాయానికి నేనే ప్రతీకారం తీర్చుకుంటాను..." మొండిగా అంది సువర్ణ. "నాకు అర్జంటుగా ఇల్లు కావాలి అద్దెకు.

లేడీస్ హాస్టల్లో చేరడానికి ఫస్ట్ వరకూ ఆగాలన్నారు. అయినా హాస్టల్‌కీ, ఆఫీసుకీ దూరం."

"ఇప్పుడు ఇల్లెందుకు?"

"నేను ఇంట్లో తెగతెంపులు చేసుకొని వచ్చేశాను. నాకు రెండో సంబంధం వాడితో పెళ్ళిచేయడానికి సర్వసన్నాహాలు చేస్తుంటే పోట్లాడి వచ్చేశాను."

"చేసింది ఒక్క పొరపాటు. అందరినీ పోగొట్టుకొంటున్నావు. తప్పులు చాలామంది చేస్తారు. అందరూ ఇలాగే బయటపడుతున్నారా? పరువును బజారులో పెట్టుకొంటున్నారా? గుట్టుగా జీవితాన్ని చక్కదిద్దుకోవడం లేదూ? జరిగిన పొరపాటును దిద్దుకోవడం తెలివైనపనికాని, ఆ తప్పుకే జీవితాన్ని బలిచేసుకోవడం... ఉహు నేను హర్షించలేకపోతున్నాను నీ ప్రవర్తన. నీ స్నేహితురాలిగా నేనెంత బాధపడుతున్నానో తెలుసా? కాని, నా మాట వినవు కదా?"

"చెడిపోయినదాన్నే కావచ్చు. కాని ఎవరినీ మోసగించలేను, జానకీ ఇల్లు చూసిపెడతావా లేదా?"

"సుబ్బమ్మత్త ఇంట్లో ఒక గది కాళీ అయినట్టు విన్నాను. పద అడుగుదాం."

✧ ✧ ✧

భాస్కర్ పెళ్ళికని పదిహేను రోజులు సెలవు పెట్టి ఊరికి వెళ్ళిపోయాడు.

అదే రోజు భాస్కర్‌కి పిల్లనిస్తున్న మామ ఆఫీసుకు వచ్చాడు. ఆఫీసుముందు నిలబడిన అటెండరును, "ఈ ఆఫీసులో సువర్ణ అనే టైపిస్ట్ ఉందిటగా? ఇవాళ ఆఫీసుకు వచ్చిందా?" అని అడిగాడు.

"వచ్చింది. హాల్లోకి వెళ్ళండి టైప్ మిషన్ ముందున్నావిడే సువర్ణ" చెప్పాడతను.

ఆయన సువర్ణ ముందుకు వచ్చి నిలబడ్డాడు. కొద్ది నిమిషాలు మౌనంగా, సువర్ణను అంచనావేస్తున్నట్టుగా ఎగాదిగా చూశాడు.

తీక్షణంగా ఉన్న అతడి చూపులకు కలిగిన కలవరపాటును కప్పిపుచ్చుకొంటూ "ఎవరండీ మీరు? ఎవరు కావాలి?" అడిగింది సువర్ణ.

"నాది పెద్దాపురం. నా పేరు రామకృష్ణారావు" ఎవరినో అర్థమైందా అన్నట్టు చూశాడు.

"ఓ మీరా? నేననుకొన్నట్టే వచ్చారన్నమాట" సంతోషంగా అంది సువర్ణ. "కాబోయే అల్లుడి కథ డైరెక్టుగా తెలుసుకోడానికే వచ్చారనుకుంటాను."

"కాదు! నీ నోరు మూద్దామని!" కరుగ్గా అన్నాడు ఆయన.

సువర్ణ బొత్తిగా ఊహించని జవాబు అది! తెల్లబోయి చూసింది.

"కొంచెం బయటకి వస్తావా? రెండు మాటలు మాట్లాడి పోతాను."

"బయటికెందుకు? మాట్లాడేదేదో ఇక్కడే మాట్లాడండి. నా బతుక్కి ఏం రహస్యాలు మిగుల్చుకోలేదు."

"నీలాంటి బజారు సరుకు ఆఫీసుల్లో చేరితే మగ పిల్లలు పాడైపోక ఏం చేస్తారు? చూస్తూనే తెలిసిపోతూంది పెళ్ళిళ్ళేకాదు, సంసారాలు కూల్చే రకానివని. లేకపోతే, వారం రోజుల్లో పెళ్ళి ఉండగా పెళ్ళి చెడగొట్టడానికి ఉత్తరం వ్రాస్తావా? వారం రోజుల్లో ఉన్న పెళ్ళి చెడిపోతే మళ్ళీ దానికి పెళ్ళి కుదర్చడం ఎంత కష్టమౌతుందో తెలుసా? ఇదిగో ఈ డబ్బు తీసుకొని నీ నోటికి సీల్ వేసుకో. అల్లరిపెట్టావంటే నీ ఆట ఎలా కట్టించాలో నాకు తెలుసు. నేను రాజకీయ పక్షిని. నీలాంటి వాళ్ళ నోరు ఎలా కట్టేయాలో నాకు తెలుసు." బాగ్‌లోంచి నోట్లకట్ట ఒకటి తీసి బల్లమీద పడేశాడు. త్వరగా వెళ్ళిపోతున్న ఆయన్ని కళ్ళు వెళ్ళబెట్టుకు చూడసాగింది సువర్ణ. ఆయన గుమ్మం దగ్గరికి వెళ్ళాక తెలవి తెచ్చుకుని. "ఏయ్! ఆగు! ఈ డబ్బు తీసికెళ్ళు" ఉరిమినట్టుగా పిలిచింది.

ఆయన వెనక్కి వచ్చాడు. డబ్బు తీసుకొని బాగ్‌లో వేసుకొన్నాడు. "డబ్బుతో అవసరం లేకుండానే నీ నోరు కట్టేసుకొనేట్టయితే మంచిదే. లేకపోతే, నా తడాఖా చూస్తావు."

"ఏం చేస్తావేమిటి?" కొట్టినట్టుగా అడిగింది.

"ఆడపిల్లవన్న జాలికూడా లేకుండా నిన్ను బ్రోతల్ హౌస్‌కి ట్రాన్స్‌ఫర్ చేయిస్తాను."

"ఏం కూశావురా?" సువర్ణ కాలినుండి చెప్పు తీసింది.

పక్క సీటునుండి జానకి రివ్వునవచ్చి సువర్ణ చెయ్యి పట్టుకొంది. "అనవసరంగా గొడవ సృష్టించకు, సువర్ణా! ఆ అల్లుడికి తగ్గ మామలాగే ఉన్నాడు. అతడిని ఊరికే వెళ్ళనివ్వు."

"వాడి కూతుర్ని పంపుకోమను బ్రోతల్ హౌస్‌కి. నన్ను పంపడానికి వీడెవడు?"

"నా కూతురు నిప్పులాంటి పిల్ల నీలాగా పెళ్ళికి ముందే తల్లి కావడంలేదు. జరిగిన దానికి కుక్కిన పేనులా ఉండక నాకు ఉత్తరం వ్రాసినప్పుడే అనుకొన్నాను సిగ్గూ లజ్జా లేని ఆడదానివని. నీలాంటి బజారు సరుకు మాటలు పట్టుకొని లక్షణమైన సంబంధం ఒదులుకొంటాననుకొన్నావా? నేనంత మూర్ఖుణ్ణి కాదు. ఆ సంగతి చెప్పి పోవడానికే వచ్చాను. ఇహ పిచ్చివేషాలు వేయొద్దు" దర్జాగా అడుగులు వేస్తూ నడిచాడు.

"కథ ఇలా అడ్డం తిరిగిందేమిటి?" జానకి తలపట్టుకొన్నట్టుగా అంది.

వినోదంగా చూస్తున్న స్టాఫ్‌ని చూస్తూంటే ఒళ్ళు మండుకు వచ్చింది సువర్ణకి. "ఒక్క ఆఫీసులో పనిచేస్తున్నవాళ్ళం తమ కళ్ళముందే ఒక ఆడపిల్లను బయటివాడొచ్చి ఇంత దారుణంగా అవమానం చేసి వెడుతుంటే ఒక్కడు, ఒక్కడు ముందుకు వచ్చి, ఇదేం దౌర్జన్యం?" అని అడిగిన పాపాన పోలేదు. ఛీ! ఏం మగవాళ్ళు?" ఆవేశంగా అంది.

సుదర్శనం పక్క సీటులో పని చేస్తున్న ప్రసాద్‌తో, "కాలుజారి కడుపు తెచ్చుకోవడం కూడా ఈ కాలం ఆడవాళ్ళకి ఓ ఘనత అయిపోయినట్టుంది. 'నన్ను మోసం చేశాడు! నేను తల్లినౌతున్నాను' అని చాటింపు చేసుకొనే ఆడదాని ధైర్యానికి ఏ మగాడు మాత్రం సాటి అవుతాడు అన్నాడు జానకివాళ్ళు వినాలనే, కొంచెం పెద్దగా.

"చూశావా? నిన్ను నువ్వు ఎంత చులకన చేసుకొన్నావో?" అంది జానకి బాధగా.

"జరిగిన అన్యాయానికి నోరు మూసుకు కూర్చోవడం నాకు చాతకాదు మరి. చాటింపు చేస్తాను. ఇంకా చాటింపు చేస్తాను!" భాస్కర్‌ని అందరూ తూ. ఛీ. అనే వరకు అందరికీ చెప్పుకు తిరుగుతాను" అంది కసిగా.

"తూ. ఛీ. అని అతడిని అనరు. నిన్నే అంటారు, అంటున్నారు ఇప్పటికే."

"అదే ఎందుకని అడుగుతున్నాను!"

"పెళ్ళికి ముందే శీలం పోగొట్టుకొన్న ఆడదాన్ని ఎవరూ గౌరవంగా చూడరు."

"శీలం అతడికి పోలేదా?"

"ఇది రామాయణం కాదు."

"ఈ అసమానతలే పోవాలి! నైతిక విలువలు స్త్రీ పురుషులకు సమానంగా ఉండాలి! అందుకోసమే నేను పోరాడతాను. నా జీవితం ఎంత నవ్వులపాలైనా సరే!"

జానకి నిస్పృహగా, "ఏం చేస్తే నీ మొండితనం వదులుతావో తెలియకుండా ఉంది!" అంది.

✧ ✧ ✧

భాస్కర్ పెళ్ళి నిర్విఘ్నంగా జరిగిపోయింది.

పదిహేనురోజుల సెలవు అయిపోగా, వచ్చి డ్యూటీలో జాయిన్ అయ్యాడు భాస్కర్. పెళ్ళికి రాని స్నేహితులకి, బంధువులకి ఘనంగా పార్టీ ఇచ్చాడు హోటల్లో.

సువర్ణ గుండెలో మంటలు! ఏం చేయాలి అతడిని? తన జీవితాన్ని కాలరాచిన అతడు తన కళ్ళముందే మరొకదాన్ని పెళ్ళాడి కులుకుతున్నాడు! ఇంత అన్యాయం తనకు జరిగినా ఒక్కరూ తనపట్ల జాలి చూపడం లేదు. భాస్కర్‌ని చెడ్డవాడని అనటం లేదు!

సువర్ణ భగ్గుమన్నట్టుగా చూస్తే, తనతో సవాలు చేసి ఘోరంగా ఓడిపోయినదాన్ని చూసినట్టుగా చూస్తాడు భాస్కర్!

నెలరోజుల తరువాత భాస్కర్ భార్యని కాపురానికి తీసుకొచ్చాడని తెలిసింది సువర్ణకి! అందుకోసమే చూస్తుంది సువర్ణ. ఆమెలో ప్రతీకార జ్వాల భగ్గుమన్నట్టుగా అయింది.

✧ ✧ ✧

వంట పనిలో ఉన్న సావిత్రి, తలుపుమీద ఎవరో టకటక కొడుతున్న శబ్దం విని "ఎవరూ?" అంటూ వచ్చి తలుపు తీసింది. ఎదురుగా ఎవరో అపరిచితమయిన యువతి! హేండ్‌బ్యాగ్ భుజానికి తగిలించుకొని తెల్లటి ప్రింట్ చీరలో విద్యావంతురాలైన యువతిలా కనిపించింది.

"ఎవరు కావాలండీ?"

"మీరు సావిత్రి కదూ? మిసెస్ భాస్కర్..."

"అవును!"

"నాకు మీరే కావాలి. నా పేరు సువర్ణ! బహుశ, నా పేరు, నా గురించి వినివుండవచ్చు!"

"వినలేదు! లోపలికి రండి!"

ఒక్క నిమిషంలోనే సావిత్రిని అంచనా వేసుకొంది సువర్ణ. గొప్ప అందగత్తె కాదు గాని, చదువూ సంస్కారం మూర్తీభవించిన యువతిలా కనిపించింది. తను చెప్పేది ఎలా రిసీవ్ చేసుకొంటుందో!

సువర్ణ లోపలికి వచ్చి సోఫాలో కూర్చుంది. కొత్తగా కొన్నట్టుగా ఉన్న ఫర్నీచర్, కొత్తకాపురం, కొత్త భార్య, టేబిల్ మీద స్టీల్ ఫ్రేమ్‌లో భాస్కర్, సావిత్రిల పెళ్ళిఫోటో చూచేసరికి భగ్గున మండినట్టుగా అయింది సువర్ణ మనసు.

"నేనూ, భాస్కర్ ఒకే ఆఫీసులో పనిచేస్తున్నాం. నేను టైపిస్టుని!"

"అలాగా! కూర్చోండి, వస్తాను! పొయ్యిమీద కూర మాడిపోతున్నట్టుగా ఉంది!" సావిత్రి పరిగెత్తినట్టుగా వెళ్ళి అయిదునిమిషాల తరువాత కాఫీ కప్పుతో వచ్చింది. "తీసుకోండి!"

"ఇప్పుడు కాఫీ ఎందుకండీ?" బలవంతంగా తీసుకొంటున్నట్టుగా తీసుకొంది సువర్ణ. కాఫీ మెల్లగా సిప్ చేస్తూ అడిగింది, "నిజం చెప్పండి! నా గురించి మీ ఆయనవల్లగాని, మీ నాన్నగారివల్లగానీ వినలేదూ?"

"నిజమండీ! మావారి ఆఫీసులో ఒక లేడీ టైపిస్ట్ ఉందనే సంగతే నాకు తెలియదు!"

"మీరెంతవరకు చదివారు?"

"బి.ఏ. పాసయ్యాను."

"పెళ్ళి పత్రికలో మీ డిగ్రీ వెయ్యలేదేం?" అదిరిపడ్డట్టుగా అడిగింది సువర్ణ.

"ఈ కాలంలో బి.ఏ. అంత గొప్పగా తగిలించుకోవాల్సిన డిగ్రీ ఏం కాదని నా ఉద్దేశ్యం!"

స్టూల్‌మీద బోలెడు వార, మాస పత్రికలుండటం చూసి "మీరు పత్రికలన్నీ బాగా చదివేట్టున్నారు" అడిగింది సువర్ణ.

"ఆc కొంచెం నవలల పిచ్చీ, పత్రికల పిచ్చీ ఎక్కువే!"

"ఏమైనా వ్రాస్తుంటారా? చదవడం వరకేనా?"

"వ్రాయాలని అప్పుడప్పుడు అనిపిస్తూ ఉంటుంది. కాని, కలం కాగితంమీద పెట్టబోతే ఆలోచనలన్నీ గజిబిజిగా తయారై ముందు ఏం మొదలు పెట్టాలో

తెలియకుండా పోతూ ఉంటుంది. అందరూ చదవగలరేమో గాని, వ్రాయను మాత్రం వ్రాయలేరు. అది కొందరికే వరం!"

ఏదో కాలక్షేపానికి మాట్లాడుతున్నట్టుగా ఉన్నా సావిత్రి అభిప్రాయాలు యుక్తిగా తెలుసుకోసాగింది సువర్ణ. ఈనాటి ఆడపిల్లల సమస్యల గురించి మంచి అవగాహన ఉంది సావిత్రికి, వివాహ వ్యవస్థమీదా, స్త్రీ హక్కులమీదా చాలా ఖచ్చితమైన అభిప్రాయాలే ఉన్నాయి ఆమెకు.

సంభాషణని యధాలాపంగా నడుపుతున్నట్టుగానే అంది సువర్ణ! "ఒక యువకుడు ఒక యువతిని ప్రేమించినట్టుగా నటించి, ఆమెతో శారీరక సుఖాన్ని పొంది పెళ్ళిమాత్రం మరొక యువతితో చేసుకొన్నప్పుడు, అలాంటి మోసగాడైన మగాడికి ఏం శిక్ష వేయాలని తీర్పు ఇస్తారు మీరు?"

"ఒక చెడిపోయిన ఆడదానికి ఈ సమాజం ఏ శిక్ష విధిస్తుందో, అదే శిక్షను మోసగాడైన మగాడికి విధించాలని తీర్పు ఇస్తాను."

"ఇది కేవలం చర్చలకే పరిమితమా? ఆచరణలో కూడా పెట్టగలరా?"

"నా భర్తే అలాంటి మోసగాడైతే అతడిని తక్షణం నేను వదిలిపెట్టేస్తాను!" దృఢంగా అంది సావిత్రి.

"తమాషాకి కాదు! నిజంగా వదిలి పెట్టేస్తారా?"

"నిజంగానే!"

"భాస్కర్ నన్ను మోసగించాడు సావిత్రీ! ఆరునెలల క్రితం మా ఆఫీసుకి ట్రాన్స్‌ఫరై వచ్చాడు పెళ్ళి కానివాడు, అందగాడు. నా లాంటి ఆడపిల్లల్ని ఆకర్షించడం బాగా నేర్చినవాడు. అతడి ప్రేమ మోసపూరితమైనదని, అది కేవలం అవసరం తీర్చుకోవడానికేనని అనుకోలేకపోయాను. ఒక రోజు చెప్పాపెట్టకుండా ఆఫీసులో మీ పెళ్ళి పత్రికలు పంచాడు. అందరి ముందే తగాదా పెట్టుకొన్నాను. మగవాడిని నన్నేం చేయగలవన్న ధీమాకి పోయాడు. ఒళ్ళుమండి మీ నాన్నగారి అడ్రస్ సంపాదించి భాస్కర్ ఎలాంటి మోసగాడో అంతా వివరిస్తూ ఉత్తరం వ్రాశాను. అతడి ప్రతిబింబం ఇప్పుడు నా కడుపులో రూపుదిద్దుకొంటూందని కూడా వ్రాశాను. పెళ్ళి ఆపుచేయడానికి బదులు మీ నాన్న ఏం చేశాడో తెలుసా? ఆఫీసుకు వచ్చి నన్ను అవమానించాడు. వట్టి బజారు సరుకునన్నాడు. నోరు కదిపితే బ్రోతల్ హౌస్‌కి ట్రాన్స్‌ఫర్ చేయిస్తానన్నాడు. పెళ్ళికి ముందే మరొక ఆడదానితో సంబంధముందని

తెలిసి ఆయన కూతుర్ని ఇవ్వడానికి సిద్ధపడ్డాడంటే ఆడపిల్ల తండ్రిగా ఒక విధమైన కక్కుర్తి కనిపించింది ఆయనలో. మగపిల్లలకి డిమాండ్ అలా ఉంది. కాస్త చదువు, ఉద్యోగం ఉంటే చాలు, ఇహ ఎన్ని అవలక్షణాలున్నా పట్టించుకోరు. కాళ్ళు కడిగి కన్యాదానం చేయడానికి ఆడపిల్లల తల్లిదండ్రులు పోటీ పడతారు. మరో స్త్రీతో సంబంధం కలిగి ఉండడం మగవాడికి పెద్ద తప్పు కాదు ఈ సమాజంలో, అసలు తప్పు కాదు. అదే కొడుకు పెళ్ళిచేస్తూ, కోడలి కారెక్టర్ మంచిది కాదని తెలిస్తే మాంగల్యం కట్టబోతున్న చివరి క్షణంలో కూడా ఆ పెళ్ళి ఆపేయడానికీ సిద్ధమే! జరిగిన తప్పులో ఇద్దరం బాధ్యులం అయినప్పుడు నేను మాత్రం చెడిపోయినదాన్ని, అతడు మగమహారాజు! ఏమిటీ అసమానత! ఏమిటీ అన్యాయం? నన్ను అన్యాయం చేసినవాడు నా కళ్ళముందే కులుకుతుంటే ఎలా భరించను?"

సావిత్రి ముఖం అప్పటికే బాగా పాలిపోయింది. తన సర్వస్వం నడియేట్లో మునిగిపోయిన భావం ఆమె ముఖంలో! "నా ఉద్దేశ్యం ప్రకారం శీలం ఇద్దరికీ అవసరమైనదే! పెళ్ళికి ముందే మరొక స్త్రీతో సంబంధమున్న భాస్కర్ నీడ కూడా నేను సహించలేను! ఎందుకంటే అదెప్పుడో నిశ్చయమైన సంగతి నా మనసులో!"

సువర్ణ ఆశ్చర్యంగా "ఎప్పుడో నిశ్చయం చేసుకొన్నారా?" అని అడిగింది.

"ఆఁ మా నాన్నకి రెండు కాపురాలు. ఒకటి లైసెన్సు ఉన్నదీ, ఒకటి లైసెన్సు లేనిదీ! తన రెండు కాపురాలు రెండు కళ్ళుగా చెప్పుకొంటాడు మా నాన్న, సగర్వంగా. నిజంగా కూడా ఆయన భార్యా బిడ్డల్ని ఎలా చూచుకొంటాడో ఉంచుకొన్న దాన్నీ, దాని పిల్లల్నీ కూడా అలాగే చూచుకొంటాడు. అంతా మాలాగే వాళ్ళకీ చదువులూ, పెళ్ళిళ్ళూ, బట్టలూ, ఆస్తులు కూర్చటం, ఇళ్ళు కట్టివ్వడం. 'ఆయన కేం? రెండు కాపురాలనీ సునాయాసంగా ఈదుతున్న మగమహారాజు' అంటారు జనం! ఇద్దరు స్త్రీలతో సంబంధం కలిగి ఉన్నందుకు ఆయన్ని అగౌరవ పరిచేవాళ్ళులేరు!

"కాని, మా అమ్మ, కుమిలిపోని రోజు ఉండేది కాదు. మాకు కాస్త బుద్ధి తెలిశాక, మా అమ్మని నేనూ, మా అక్కయ్యా తిట్టేవాళ్ళం. 'నువ్వు గట్టిగా ఎదిరించి ఉంటే నాన్న మరో కాపురం ఎలా పెట్టేవాడమ్మా? అసలు, ఆయనతో కాపురం ఎలా చేస్తున్నావు? మేమైతే దాని దగ్గరికే పొమ్మని తరిమేవాళ్ళం. అసలు ఆయన్ని ఇంట్లోకే అడుగుపెట్టనిచ్చేవాళ్ళం కాదు". అని అమ్మతో వాదించేవాళ్ళం. అమ్మ 'మీకు తెలీదు! పెళ్ళయితే తెలుస్తుంది' అనేది. మేం మాత్రం గట్టిగా అనుకునేవాళ్ళం, అమ్మ

బలహీనతవల్లే నాన్న బయట ఆటలాడగలుగుతున్నాడని. మగాడికో నీతి, ఆడదానికో నీతి ఏమిటని ఉద్రేకపడిపోయే వాళ్ళం. మా జీవితాలలో నాన్నలాంటి మనిషి భర్తగా ఎదురైతే అతడిని ఎంత మాత్రం భరించకూడదని అప్పుడే నిర్ణయాలు చేసేసుకొన్నాం. దురదృష్టవశాత్తూ నాకు అలాంటి మనిషే భర్తగా వచ్చాడు నాన్నకంటే కూడా ఈ మనిషి ఇంకా హీనుడు! నాన్న ఆమెను మోసం చేయలేదు."

"సాటి ఆడదానిగా నా వంతు సహాయం నేను చేస్తాను. మీకు జరిగిన అన్యాయానికి, ఒక స్త్రీని మోసగించిన మగాడిని తగిన విధంగా శిక్షించాల్సిందే. భాస్కర్‌తో తెగతెంపులు చేసుకొని నేను ఈ రోజే మా ఊరు వెళ్ళిపోతాను. చట్టపరంగా విడిపోవడానికి కోర్టు ద్వారా నోటీస్ ఇప్పిస్తాను!"

"మీ వాళ్ళు ఊరుకొంటారా?" ఆశ్చర్యంగా అడిగింది సువర్ణ.

"ఊరుకోరు! చదువుకొన్నానుగా? నా బతుకు నేను బతకగలను! చదువుకోక పోయినా ఆడది తన బతుకు తను బతకగలదు. ఏ చదువూ, సంధ్యాలేని పల్లెపడుచులు బతకడం లేదా చేల పనులకు, మట్టి పనులకు వెడుతూ! ముఖ్యంగా ఆడదానికి ఉండాల్సింది ఆత్మాభిమానం కాని, ఎలా బతుకుతున్నామన్నది కాదంటాను."

"మీ తల్లిదండ్రులు మీ చర్యను సమర్థించకపోతే?"

"ఇంతవరకు నా తల్లిదండ్రులకు ఎదురు తిరగాల్సిన అవసరం కనిపించలేదు. ఇంతవరకు వాళ్ళు నా ముద్దు ముచ్చటలన్నీ తీర్చారు, చదివించారు. కాని చదువు తప్ప సంస్కారం లేనివాడికిచ్చి పెళ్ళిచేశారు. ఇప్పుడు ఎదురుతిరగాల్సిన సమయం వచ్చింది నాకు. భాస్కర్ ఎలాంటివాడో తెలిసికూడా నన్నిచ్చి చేయడం తప్పుకాదా? కారెక్టర్ అన్నది ఆడదానికేగాని, మగాడికి అక్కరలేదని ఎందుకనుకొన్నారు? ఆ తప్పు మీదే నేను వాళ్ళతో యుద్ధం చేయగలను" స్థిర నిశ్చయంతో అంది సావిత్రి.

✧ ✧ ✧

మరునాడుదయం,

సువర్ణ టైప్ చేస్తోందన్న మాటేగాని, ఆమె ధ్యాసంతా భాస్కర్ సీటుమీదే ఉంది. అతడి సీటింకా ఖాళీగానే ఉంది.

నిన్న ఏం జరిగుంటుంది? సావిత్రి తను అన్నమాట నిలబెట్టుకొందా? లేక ఆవిడ మాటలు పాలపొంగును చేశాడా భాస్కర్?

అరగంట లేట్‌గా వచ్చాడు భాస్కర్. వస్తూనే సువర్ణ బల్లదగ్గరికి వచ్చి ఆమె కళ్ళలోకి ఉగ్రంగా చూస్తూ, "రాక్షసీ! మా కాపురంలో చిచ్చు పెట్టావు కదా?" అన్నాడు.

"నా జీవితంలో పెట్టలేదా నువ్వు చిచ్చు... నిన్ను వదిలేసి పోయిందా నీ పెళ్ళాం?" సువర్ణ కాళ్ళూపుతూ చాలా హేపీగా, తాపీగా అడిగింది.

"పిచ్చి మొహం! వివాహబంధాన్ని అంత తేలిగ్గా తెంచుకొంటుందా? నవలలు చదివిన ప్రభావంతో కాస్త డైలాగ్‌లు విసిరాల్సిందేగాని! పోతే ఎంతదూరం పోతుంది! రేపటికి తిరిగిరాదూ, వాళ్ళ వాళ్ళు నాలుగు చీవాట్లు వడ్డింపు చేయగానే!" భాస్కర్ పౌరుషం చావనట్టుగా అన్నాడు.

✧ ✧ ✧

పదిహేను రోజుల తరువాత సావిత్రి నుండి ఒక ఉత్తరం వచ్చింది సువర్ణకు

"డియర్ సువర్ణా!

భర్తతోటేకాదు! నాకు తల్లిదండ్రులతో కూడా తెగతెంపులు జరిగిపోయాయి. నే నిప్పుడు ఈ ఊళ్ళోనే ఒక ఫ్రెండ్‌సాయంతో ఒక హాస్టల్‌కి వార్డెన్‌గా ఉద్యోగం సంపాదించుకోగలిగాను. నీకంటే ఒక అడుగు ముందుకే వేశానేమో! పటిష్ఠమైన వివాహ బంధాన్నే తెంచుకొని బయటపడ్డాను. సర్వ స్వతంత్రురాలినయ్యాను. ఒకసారి పెళ్ళయిన ఆడది భర్త ఎలాంటివాడైనా అతడిని వదిలిపెట్టకూడదు ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ. అతడి పాదాల దగ్గరే పెంపుడు కుక్కలా పడి ఉండాలి. అతడు కీ ఇస్తే బొమ్మలా నడుచుకోవాలి. నేను ఈ సమాజపు కట్టుబాటును అతిక్రమించాను. ఒక చెడిపోయిన ఆడదాన్ని మగవాడు ఎలా వదిలిపెడతాడో నేను నా భర్తను అలా వదిలిపెట్టేస్తాను. ఆదినుండి మగవాడికేమిటి తప్పు అనుకోవడంవల్లే, మగవాడు ఇలా ఆడదాన్ని వాడేసుకొని వదిలివేయగలుగుతున్నాడు. ఆడదాన్ని అతిసులువుగా మోసం చేయగలుగుతున్నాడు. భాస్కర్ లాంటి మగవాళ్ళకి ఏం శిక్ష విధించాలో తెలుసా? ఇక ఏ స్త్రీ కూడా ప్రియురాలిగా, భార్యగా అతడి దగ్గరికి వెళ్ళకూడదు. ఒక చెడిపోయిన స్త్రీని సభ్య సమాజం ఎలా వెలివేస్తుందో అలా వెలివేయాలి. అప్పుడుగాని ఈ మగవాళ్ళకి బుద్ధిరాదు.

కాని, మన సమాజంలో ఆడపిల్లల తలిదండ్రులకు కక్కుర్తి ఎక్కువైపోతూంది. మగ వెధవ కనిపిస్తే చాలు తమ పిల్లల్ని కట్టబెట్టేయడానికి తహతహలాడతారు. భాస్కర్‌కి మరో స్త్రీతో సంబంధముందని తెలిసి నన్నివ్వడం ఒక ఉదాహరణ. ఇంకా ఎన్నెన్నో ఉదాహరణలు. ఆ మధ్య నా ఫ్రెండు ఒకతె కట్నం తేలేదన్న బాధపడలేక

ఒళ్ళు కాల్చుకు చనిపోయింది. నెల తిరక్కుండానే అతడికి పిల్లనిచ్చారు. నాకు తెలిసిన ఒకావిడను ఆవిడ భర్త గొంతు నులిమి చంపేసి ఆత్మహత్య అని చెప్పడానికన్నట్టు ఆమె ఒంటిమీద కిరోసిన్ పోసి అంటించాడు. అతడికీ పిల్లనిచ్చారు.

మగవాడిని ఎంత దుష్టుడైనా, లంపటుడైనా ఎందుకని శిక్షించదు ఈ సమాజం? పెళ్ళాన్ని హత్యచేసినవాడికి కూడా పిల్లనిచ్చి ఓ ఇంటివాడిని చేస్తారెందుకు? స్త్రీని మోసగించినవాడిని అందరూ వెలేసి గజ్జికుక్కలా తరిమితే ఇంకో మగాడు అలాంటి పని చేయగలడా? ఎవరూ వాడిని శిక్షించకపోవడంవల్లే ఆడవాళ్ళతో ఆటలాడ గలుగుతున్నాడు.

నా దాంపత్య జీవితంలో మొదటి అడుగు పెడుతూనే అది రొచ్చుగుంటగా కనిపించడం నా అదృష్టం. ఆ గుంటలోనే బతకడం నాకు చేతకాదు గనుక బయటికి వచ్చేశాను! ఇహ జీవితమంతా ఒంటరిగానే సాగిపోతానని అనుకోవద్దు: నన్ను అర్థం చేసుకోగలవాడు, నాకు నచ్చినవాడూ వస్తే అతడితో చేయి కలుపడానికి నాకేమీ అభ్యంతరం లేదు!

సువర్ణా! నీకూ నా సలహా ఏమిటంటే, తెలియక ఒకసారి బురదగుంటలో పడ్డావు. ఆ బురదను కడుక్కొని కొత్త జీవితం నిర్మించుకోవడం విజ్ఞత. జరిగిన పొరపాటుకి నీ జీవితాన్నే బలిపెట్టుకోనక్కరలేదు. నిన్ను అర్థంచేసుకోగలవాడు వచ్చినప్పుడు నువ్వు అతడి చేతినందుకోవడానికి వెనుదీయవద్దు.

మనిద్దరం రెండు రకాలుగా ఆశ్చర్యార్థకంగా కనిపిస్తాం కదూ ఈ సమాజానికి!

అవును! ఆడదాని చరిత్ర ఎప్పటికీ ఒకేలాగ ఎందుకుండాలి? మనకు కావలసిన హక్కులు సంపాదించుకోడానికి మన జీవితాలు నాశనమైనా ఫర్వాలేదు. మన జీవితాలు ముందుతరానికి బాటగా తయారైతే చాలు! ఉంటాను - సావిత్రి."

కొద్ది రోజులు గడిచాయి.

ఒక రోజు జానకి ఆఫీసుకు వస్తూ ఒక వార్త మోసుకు వచ్చింది. "సువర్ణా ఈ సంగతి విన్నావా?"

"ఏమిటి?"

"భాస్కర్‌కి ఆయన భార్య విడాకుల నోటీస్ ఇచ్చిందట."

"ఇది నా తొలి విజయం!" సగర్వంగా అంటున్న సువర్ణ ముఖం సంతోషంతో వెలిగిపోయింది.

"కాని, ఏం లాభం? చెడిపోయినదానివని ప్రచారమయ్యావు కదా? ఇంకెవరు చేసుకొంటారునిన్ను?"

"నా జీవితంలో నాకంటిన నలుపును దాచుకొని ఎవరినీ మోసగించాలని లేదు జానకీ! అది మొదటి తప్పుకంటే మరీ హీనమైన తప్పు. ఉన్నదున్నట్టుగా నన్ను గ్రహించగలవాడు వచ్చినప్పుడే నేను పెళ్ళి చేసుకొంటాను. లేకపోతే లేదు."

"చెడిపోయానని బాహాటంగా చెప్పుకొనే ఆడదాన్ని స్వీకరించగల గుండె దిటవు మగవాడు పుట్టలేదనుకొంటాను, సువర్ణా! అందుకే ఆడది తప్పు చేస్తే గుట్టుగా దాచుకోవడం! నువ్వు ఆ సంప్రదాయానికి విరుద్ధంగా నడిచావు."

"నేను నా తప్పును గుట్టుగా దాచడమంటే భాస్కర్ దుర్మార్గాన్ని దాచడమన్న మాటేగా? దొంగని దొరగా చెలామణి కానివ్వటమే కదా?"

"అనాదిగా మగాడి నుండి మోసపోయిన ఆడది చేస్తున్న పని అదేగా?" గుట్టుగా.

"ఎప్పటికీ ఆ చరిత్ర అలాగే ఉండదు జానకీ! దానిలో మార్పు రావాలి. వచ్చి తీరాలి! మగాడి మోసానికి బుద్ధి చెప్పాలి!"

"ఒక భార్య విడాకులిచ్చినంత మాత్రాన అతడికి బుద్ధి వస్తుందంటే నేను నమ్మను. రేపీపాటికి మళ్ళీ పెళ్ళికొడుకు కాకపోతే చూడు."

"అదే మన సమాజంలో ఉన్న దౌర్భాగ్యం. ఒక ఆడపిల్లకు అన్యాయం చేసిన మగాడిని శిక్షించడానికి బదులు పిల్లనిచ్చి సత్కరిస్తారు! ఒక మగాడికి బుద్ధిరావాలంటే మొత్తం సమాజానికే బుద్ధిరావాలి! మోసగాడైన మగాడిని కలిసి కట్టుగా శిక్షించాలి."

"నీది వట్టి ఆవేశం! సమాజంలో ఆ మార్పు ఎప్పటికీ రాదు."

"ఎందుకా నిస్పృహ? స్త్రీలకు సంబంధించిన ఎన్నో విషయాలలో మార్పు వచ్చింది. సహగమనం. బాల్య వివాహాలు, విద్యావకాశాలు లేకపోవడం – ఎన్నిటిలోనో మార్పు వచ్చింది. న్యాయం లభించింది! ఈ విషయంలోనూ, మగాడికో నీతి, ఆడదానికో నీతి' ఏమిటన్న దాంట్లోనూ న్యాయం జరుగుతుందని నా ఆశ, నమ్మకం! కాని, ఊరికే జరుగదు. నాలాంటివాళ్ళు కొందరు బలి అయితే తప్ప అది జరగదేమో!" సువర్ణ గంభీరంగా అంది.

జ్యోతి మాసపత్రిక, దీపావళి 1984

◆